

Laslo Kraus

REŠENI ZADACI

IZ

PROGRAMSKOG JEZIKA

Java

(Java SE 14)

**AKADEMSKA MISAO
Beograd, 2020**

Laslo Kraus

REŠENI ZADACI IZ PROGRAMSKOG JEZIKA JAVA
Peto prerađeno izdanje

Recenzenti

Dr Igor Tartalja
Dr Đorđe Đurđević

Izdavač

AKADEMSKA MISAO
Bulevar kralja Aleksandra 73, Beograd

Lektor

Anđelka Kovačević

Dizajn naslovne strane

Zorica Marković, akademski slikar

Štampa

Centar za štampu, Beograd

Tiraž

300 primeraka

ISBN ; 9: /86-7466-: 67-2

NAPOMENA: Fotokopiranje ili umnožavanje na bilo koji način ili ponovno objavljivanje ove knjige - u celini ili u delovima - nije dozvoljeno bez prethodne izričite saglasnosti i pismenog odobrenja izdavača.

Predgovor

Ova zbirka zadataka je pomoćni udžbenik za učenje programiranja na jeziku *Java*. Zadaci prate gradivo autorove knjige *Programski jezik Java sa rešenim zadacima*. Zbirka je namenjena za upotrebu u fakultet-skoj nastavi ali može da se koristi i za samostalno produblјivanje znanja iz programiranja.

Rešenja svih zadataka su potpuna u smislu da priloženi programi mogu da se izvršavaju na računaru. Pored samih tekstova programa priloženo je samo malo objašnjenja, prvenstveno u obliku slika i formula. Očekuje se da će izvođač nastave dati dodatna usmena objašnjenja slušaocima. Uz malo više napora zadaci mogu da se shvate i samostalno. Uz svaki program dat je i primer izvršavanja da bi se olakšalo razumevanje rada programa.

Kroz zadatke, pored elemenata samog jezika, prikazani su osnovni principi objektno orijentisanog programiranja (sakrivanje podataka, ponovno korišćenje koda, nasleđivanje i polimorfizam), konkurentnog programiranja (rad s nitima) i izrade programa zasnovanih na grafičkoj korisničkoj površi (rad s prozorima). Prikazani su i najčešće korišćeni postupci u programiranju: pretraživanje i uređivanje nizova, obrada znakovnih podataka, rad s bitovima, rad s dinamičkim strukturama podataka (kao što su liste i stabla) i obrada datoteka. Posebna pažnja posvećena je i inženjerskim aspektima programiranja: preglednosti, razumljivosti i efikasnosti.

Jezik *Java* vrlo je složen. Nisu svi detalji neophodni svakome, a naročito ne početnicima. Odeljci u gorepomenutoj knjizi koji mogu da se preskoče u prvom čitanju, bilo zbog složenosti, bilo zbog manjeg značaja, obeleženi su sa Δ . Zadaci koji koriste elemente jezika *Java* iz tih odeljaka, kao i neki složeniji zadaci, u ovoj zbirci obeleženi su na isti način.

Izvorni tekstovi svih programa iz ove zbirke mogu da se preuzmu preko Interneta sa adrese home.etf.rs/~kraus/knjige/. Svoja zapažanja čitaoci mogu da upute elektronskom poštom na adresu kraus@etf.rs.

Beograd, septembar 2020.

Laslo Kraus

S a d r Ź a j

Predgovor	3
Sadržaj	4
Preporučena literatura.....	8
1 Operatori	9
Zadatak 1.1 Ispisivanje teksta na standardnom izlazu	10
Zadatak 1.2 Izračunavanje zbira dva cela broja	11
Zadatak 1.3 Izračunavanje obima i površine kruga.....	12
Zadatak 1.4 Izračunavanje površine trougla	13
Zadatak 1.5 Pakovanje i raspakivanje vremena	14
2 Naredbe	15
Zadatak 2.1 Nalaženje najmanjeg od tri broja.....	16
Zadatak 2.2 Uređivanje tri broja	17
Zadatak 2.3 Rešavanje sistema od dve linearne jednačine.....	18
Zadatak 2.4 Rešavanje kvadratne jednačine	19
Zadatak 2.5 Tabeliranje vrednosti izraza	20
Zadatak 2.6 Izračunavanje vrednosti složenijih izraza	21
Zadatak 2.7 Tabeliranje vrednosti složenijih izraza	23
Zadatak 2.8 Izračunavanje aritmetičke srednje vrednosti i standardne devijacije niza brojeva	24
Zadatak 2.9 Značaj redosleda sabiranja niza realnih brojeva	25
Zadatak 2.10 Određivanje datuma za naredni dan	26
Zadatak 2.11 Ispisivanje celih brojeva u binarnom brojevnom sistemu	27
3 Nizovi.....	29
Zadatak 3.1 Tabeliranje vrednosti polinoma.....	30
Zadatak 3.2 Izračunavanje srednje vrednosti elemenata niza	31
Zadatak 3.3 Nalaženje vrednosti najmanjeg elementa u nizu	32
Zadatak 3.4 Obrtanje redosleda elemenata niza.....	33
Zadatak 3.5 Izračunavanje binomnih koeficijenata.....	34
Zadatak 3.6 Nalaženje fuzije dva uređena niza.....	35
Zadatak 3.7 Uređivanje niza.....	36
Zadatak 3.8 Umetanje niza u drugi niz	38
Zadatak 3.9 Međusobna zamena najmanjeg i najvećeg elementa matrice.....	39
Zadatak 3.10 Transponovanje pravougaone matrice.....	40

4 Klase.....	41
Zadatak 4.1 Tačke u ravni	42
Zadatak 4.2 Kompleksni brojevi	43
Zadatak 4.3 Numerisani trouglovi.....	45
Zadatak 4.4 Stekovi ograničenih kapaciteta.....	47
Zadatak 4.5 Nizovi kompleksnih brojeva	50
Zadatak 4.6 Uređeni skupovi brojeva	52
Zadatak 4.7 Racionalni brojevi	54
Zadatak 4.8 Liste brojeva	56
Zadatak 4.9 Redovi brojeva neograničenih kapaciteta.....	62
Zadatak 4.10 Uređena stabla brojeva Δ	64
5 Paketi.....	71
Zadatak 5.1 Tačke i krugovi koji ne smeju da se preklapaju u ravni.....	72
Zadatak 5.2 Rečnik.....	75
6 Nasledivanje.....	79
Zadatak 6.1 Valjci i kante	80
Zadatak 6.2 Osobe, đaci i zaposleni.....	82
Zadatak 6.3 Knjige, tvrdo koričene i polovne i police	85
Zadatak 6.4 Vozila, teretna vozila i putnička vozila	88
Zadatak 6.5 Predmeti, sfere i kvadri	91
Zadatak 6.6 Geometrijske figure, krugovi, kvadrati i trouglovi u ravni	94
Zadatak 6.7 Tačke, linije, duži, izlomljene linije i poligoni u ravni	98
Zadatak 6.8 Radnici, prodavci, šefovi i firme	102
7 Interfejsi.....	105
Zadatak 7.1 Vektori, brzine, pokretni objekti i tačke u prostoru	106
Zadatak 7.2 Uppoređivi objekti, razne vrste uređivača objekata i celi brojevi.....	109
8 Ugnježđeni tipovi.....	117
Zadatak 8.1 Električni potrošači, uređaji, grupe i izvori.....	118
Zadatak 8.2 Prosti i složenii otpornici; redne i paralelne veze otpornika	122
Zadatak 8.3 Grafički prikaz funkcija.....	126
Zadatak 8.4 Izrazi, konstante, promenljive, dodele vrednosti i aritmetičke operacije Δ	130
Zadatak 8.5 Naredbe, proste naredbe, sekvence i ciklusi Δ	135
9 Izuzeci.....	139
Zadatak 9.1 Vektor realnih brojeva sa zadatim opsezima indeksa	140
Zadatak 9.2 Verižni razlomci	143
Zadatak 9.3 Matrice realnih brojeva Δ	146
Zadatak 9.4 Police za predmete.....	152
Zadatak 9.5 Liste objekata i greške	158
Zadatak 9.6 Predmeti koji mogu da se kopiraju, tela, sfere, kvadri i sklopovi	162
Zadatak 9.7 Funkcije sa izračunavanjem određenog integrala	166
Zadatak 9.8 Funkcije za koje mogu da se stvaraju izvodi, monomi, eksponencijalne funkcije i zbirovi funkcija.....	170
Zadatak 9.9 Mašine, mašine za sfere, mašine za kvadre i radnici.....	174
Zadatak 9.10 Uppoređive stvari, proizvodi, kvadri, sfere, skladišta, osobe, radnici, kupci	178
Zadatak 9.11 Vrednosne i merljive stvari, robe, artikli, paketi, kamioni.....	184

Zadatak 9.12	Časovnici, pokretni radnici, kupci, prodavci i radnje Δ	188
Zadatak 9.13	Zbirke, iteratori, neuređeni i uređeni nizovi i liste Δ	195
10	Generičke stvari	205
Zadatak 10.1	Generički stekovi	206
Zadatak 10.2	Generičke liste s iteratorima	208
Zadatak 10.3	Generička metoda za uređivanje uporedivih stvari	210
Zadatak 10.4	Generičke uređene liste na osnovu zadatog uređivača	212
Zadatak 10.5	Pomerljive stvari, tačke, generički nizovi i mnogouglovi	214
Zadatak 10.6	Generičke liste; datumi, osobe, ispiti, đaci i škole	218
Zadatak 10.7	Tereti, sanduci, burad, generički nizovi, vozila, lokomotive, vagoni i vozovi	223
11	Nabrajanja	229
Zadatak 11.1	Dani, meseci i kalendari Δ	230
12	Niti	235
Zadatak 12.1	Vektori s konkurentnim izračunavanjem zbira i skalarnog proizvoda	236
Zadatak 12.2	Numerički podaci, celi brojevi i matrice numeričkih podataka	238
Zadatak 12.3	Skladišta, aktivni proizvođači, potrošači i izveštači	242
Zadatak 12.4	Uporedivi znakovi, aktivni časovnici, uređivači i nizovi znakova	247
Zadatak 12.5	Lutrija (klase: Generator, Tocak, Masina, Izvlacenje) Δ	251
Zadatak 12.6	Fizičke veličine, aktivne promenljive veličine i aktivni merači Δ	254
13	Grafička korisnička površ	259
Zadatak 13.1	Ispisivanje teksta u prozoru	260
Zadatak 13.2	Izračunavanje zbira dva broja	261
Zadatak 13.3	Izračunavanje rastojanja između dve tačke u prostoru	263
Zadatak 13.4	Jednostavan kalkulator za cele brojeve	265
Zadatak 13.5	Klasa za komunikaciju s grafičkom korisničkom površi i klasa kompleksnih brojeva s grafičkim prikazom	270
Zadatak 13.6	Uređivanje niza celih brojeva	275
Zadatak 13.7	Skladišta, aktivni proizvođači i potrošači	277
Zadatak 13.8	Aktivni časovnici	281
Zadatak 13.9	Simuliranje trke automobila (aktivna i grafička vozila i staze) Δ	283
Zadatak 13.10	Crtanje Lisažuovih figura	289
Zadatak 13.11	Crtanje polinoma	291
Zadatak 13.12	Tačke, krive, spirale, cvetovi i grafika	294
Zadatak 13.13	Vatromet (klase: Vektor, Figura, Petarda, Krug, Zvezda, Top, Scena, Vatromet) Δ	298
Zadatak 13.14	Štoperice, table i slagalice	304
Zadatak 13.15	Planinarenje (klase: Društvo, Vodič, Planinarenje) Δ	307
Zadatak 13.16	Lutrija (klase: Točak, Mašina, Izvlačenje) Δ	311
Zadatak 13.17	Simuliranje rada samoposluge (klase: Ulaz, Kupac, Red, Kasa, Samoposluga) Δ	315
Zadatak 13.18	Parkiranje (klase: Automobil, Ulaz, Parking, GraParking, Parkiranje) Δ	323
Zadatak 13.19	Igra XoX (klase: Tabla, Igrač, Čovek, Računar, Igra i Xox)	328
Zadatak 13.20	Apstraktne funkcije, polinomi, oscilacije, logaritmi i grafici funkcija	334
Zadatak 13.21	Popunjene figure, krugovi, pravougaonici, mnogouglovi, crteži i platna	340
Zadatak 13.22	Prikazivači, konzole, prozori, histogrami, skupovi prikazivača, razne vrste uređivača	347

14 Datoteke Δ.....	359
Zadatak 14.1 Klasa za čitanje podataka iz tekstualnog ulaznog toka, obrada sekvencijalne tekstualne datoteke Δ.....	360
Zadatak 14.2 Obrada rečenica u tekstualnoj datoteci Δ.....	362
Zadatak 14.3 Obrada sekvencijalne binarne datoteke Δ.....	364
Zadatak 14.4 Klasa rečnika, snimanje objekata u datoteku Δ.....	366

Preporučena literatura

- [1] Laslo Kraus: **Programski jezik Java sa rešenim zadacima**, *Java SE 13*, treće izdanje, Akademska misao, Beograd, 2019.
- [2] Herbert Schildt: **Java JDK9: Kompletan priručnik**, prevod desetog izdanja, Mikro knjiga, Beograd, 2019.
- [3] Ken Arnold, James Gosling, David Holmes: **The Java™ Programming Language**, četvrto izdanje, Addison Wesley Professional, Boston, 2005.
- [4] James Gosling, Bill Joy, Guy Steele, Gilad Bracha, Alex Buckley: **The Java® Language Specification**, *Java SE 14 Edition*, <https://docs.oracle.com/javase/specs/jls/se14/jls14.pdf>, 2020.
- [5] **Java™ Platform, Standard Edition 14 API Specification**, <https://docs.oracle.com/en/java/javase/14/docs/api/index.html>, 2020.
- [6] **The Java™ Tutorials**, <https://docs.oracle.com/javase/tutorial/java/TOC.html>, 2020.
- [7] Martin Fowler: **UML ukratko – Kratak vodič kroz standardni jezik za modelovanje objekata**, *prevod trećeg izdanja*, Mikro knjiga, Beograd, 2004.

1 Operatori

Zadatak 1.1 Ispisivanje teksta na standardnom izlazu

Napisati na jeziku *Java* program koji ispisuje tekst na standardnom izlazu računara.

Rešenje:

```
// Pozdravl.java - Ispisivanje pozdrava.

class Pozdravl {
    public static void main(String[] varg) {
        System.out.println("Pozdrav svima!");
    }
}
```

Obrada programa:

1) iz komandnog reda:

% edit <i>ImeDatot.java</i>	1. Unos izvornog teksta
% javac <i>ImeDatot.java</i>	2. Prevođenje u <i>ImeKlase.class</i>
% java <i>ImeKalse</i>	3. Izvršavanje (voditi računa o malim i velikim slovima)

Ime datoteke izvornog teksta (*.java*) ne mora da bude jednako imenu klase. U datoteci može da bude i više klasa, ali najviše jedna javna klasa. Ime javne klase mora da bude jednako imenu datoteke.

Prevod svake klase se stavlja u zasebnu datoteku (*.class*) čije je ime jednako imenu klase, vodeći računa o malim i velikim slovima.

```
% edit Pozdravl.java
% javac Pozdravl.java
% java Pozdravl
Pozdrav svima!
```

2) u programskom okruženju Eclipse:

